

Αξιολόγηση του θεσμού των Εσπερινών Γυμνασίων-Λυκείων και των Εσπερινών Τεχνικών Σχολών

(Δεκέμβριος 2016)

1. Ταυτότητα της έρευνας

Η παρούσα αξιολόγηση έχει εκπονηθεί από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ) κατόπιν οδηγιών της επιτροπής που έχει συσταθεί στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) με σκοπό τη μεταρρύθμιση του θεσμού των Εσπερινών Γυμνασίων-Λυκείων (ΕΓΛ) και Εσπερινών Τεχνικών Σχολών (ΕΤΣ).

2. Μεθοδολογία

Τα ερευνητικά ερωτήματα που καθοδήγησαν την έρευνα αφορούν στο προφίλ των εκπαιδευομένων που φοιτούν στα ΕΓΛ και ΕΤΣ και στις απόψεις/εισηγήσεις των εκπαιδευομένων για διάφορες παραμέτρους σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των δύο θεσμών.

Τα εργαλεία συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν είναι δύο ερωτηματολόγια (ένα για τα ΕΓΛ και ένα για τις ΕΤΣ), τα οποία είχαν ένα κοινό κορμό ερωτήσεων με διαφοροποίηση σε κάποιες ερωτήσεις που αφορούσαν σε μαθήματα τα οποία προσφέρονται μόνο σε ένα από τους δύο θεσμούς όπως και για τον εξοπλισμό των εργαστηρίων στις ΕΤΣ. Στα ερωτηματολόγια συμπεριλήφθηκαν ανοικτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις. Οι ανοικτού τύπου ερωτήσεις τοποθετήθηκαν στο τέλος κάθε ενότητας και ο στόχος τους ήταν να αναδείξουν τις απόψεις των εκπαιδευομένων και να τους δώσουν την ευκαιρία να διατυπώσουν τις εισηγήσεις τους.

Εφόσον έγινε προσπάθεια για συμμετοχή όλων των εκπαιδευομένων στην έρευνα, τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν σε όλους τους εκπαιδευόμενους στα πέντε ΕΓΛ (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο, Αμμόχωστο) και στις δύο ΕΤΣ (Λευκωσία, Λεμεσό) που λειτουργούν παγκύπρια. Από τα Εσπερινά Γυμνάσια-Λύκεια επιστράφηκαν 304 ερωτηματολόγια και από τις Εσπερινές Τεχνικές Σχολές 123.

3. Αποτελέσματα

Ως προς το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, στη βάση των δεδομένων που συλλέγηκαν, φαίνεται ότι ο πληθυσμός που φοιτά στα ΕΓΛ και ο πληθυσμός των ΕΤΣ έχουν παρόμοιο προφίλ. Οι περισσότεροι εκπαιδευόμενοι ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 19-34. Στην πλειοψηφία τους είναι Κύπριοι, άντρες, ανύπαντροι και χωρίς παιδιά. Πρόκειται για άτομα κυρίως από χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα και για έναν πληθυσμό που χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα ανεργίας. Όσοι εργάζονται τείνουν, επίσης, να έχουν χαμηλά εισοδήματα. Το πιο

σημαντικό πρόβλημα εκτός σχολείου το οποίο οι εκπαιδευόμενοι έχουν αναφέρει είναι το οικονομικό.

Τα αποτελέσματα της αυτοαξιολόγησης των εκπαιδευομένων ως προς τις ικανότητες γραφής, ανάγνωσης και χρήσης της τεχνολογίας (γραμματισμοί) κατέδειξαν ότι θεωρούν ότι γνωρίζουν άριστα η πολύ καλά γραφή και ανάγνωση, καθώς και τη χρήση των υπολογιστών. Η άποψη αυτή, ωστόσο, είναι καθαρά υποκειμενική. Παράλληλα, ένα ποσοστό της τάξης του 11,82% για τα ΕΓΛ και 15,22% για τις ΕΣΠ δήλωσε ότι έχει μητρική γλώσσα άλλη από την Ελληνική.

Σε ό,τι αφορά στην πηγή πληροφόρησης από την οποία οι εκπαιδευόμενοι έλαβαν γνώση για την ύπαρξη ή τον τρόπο λειτουργίας των δύο θεσμών, οι εκπαιδευόμενοι δηλώνουν κάποιον φίλο τους ή μέλος της οικογένειάς τους. Όσον αφορά στους λόγους εγγραφής στα ΕΓΛ και στις ΕΤΣ διαφάνηκε ότι πρώτιστος στόχος είναι η απόκτηση του απολυτηρίου και δεύτερος στόχος η απόκτηση της δυνατότητας πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Την ίδια στιγμή, οι συμμετέχοντες αναφέρονται στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην προσπάθειά τους να παρακολουθούν τα μαθήματα.

Ως προς το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, οι εκπαιδευόμενοι και των δύο θεσμών φαίνεται να είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιημένοι από τον τρόπο λειτουργίας των σχολείων στα οποία φοιτούν.

Όσον αφορά στο αναλυτικό πρόγραμμα οι εκπαιδευόμενοι έχουν δηλώσει ότι είναι ικανοποιημένοι τόσο με τα μαθήματα όσο και με τον χρόνο διδασκαλίας των προσφερόμενων μαθημάτων. Οι εκπαιδευόμενοι των ΕΓΛ θεωρούν ως πιο χρήσιμα τα μαθήματα των Αγγλικών και των Νέων Ελληνικών και των ΕΤΣ επίσης τα Αγγλικά και τη Μηχανολογία. Σε σχέση με το μάθημα της Πληροφορικής όσοι από τους εκπαιδευόμενους το διδάσκονται θεωρούν ότι είναι πολύ χρήσιμο, ενώ όσοι δεν το διδάσκονται θεωρούν ότι πρέπει να προστεθεί στο αναλυτικό πρόγραμμα.

Οι εκπαιδευόμενοι δηλώνουν, επίσης, σε γενικές γραμμές ικανοποιημένοι με τα σχολικά εγχειρίδια. Τα βρίσκουν ενδιαφέροντα και θεωρούν ότι είναι γραμμένα σε κατανοητή γλώσσα και είναι κατάλληλα για ενήλικους εκπαιδευόμενους. Επίσης, βρίσκουν βοηθητικές τις σημειώσεις των καθηγητών. Οι εκπαιδευόμενοι και των δύο θεσμών δηλώνουν τον Η/Υ ως το πιο χρήσιμο μέσο μάθησης.

Οι εκπαιδευόμενοι και των δύο θεσμών δηλώνουν ευχαριστημένοι με τον τρόπο διεξαγωγής της διδασκαλίας. Και στις δύο περιπτώσεις καταγράφεται μια αντίφαση στο κατά πόσον το μάθημα διεξάγεται δασκαλοκεντρικά ή μαθητοκεντρικά, δηλαδή κατά πόσον τον λόγο έχει κυρίως ο εκπαιδευτικός ή ο μαθητής. Οι εκπαιδευόμενοι υποστηρίζουν ότι στην τάξη ενθαρρύνεται ο διάλογος και ότι αισθάνονται ελεύθεροι να εκφράζουν τις απόψεις τους. Θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν τις ιδιαίτερες ανάγκες του ενήλικων εκπαιδευομένων και ξέρουν πώς να τους συμπεριφέρονται. Παράλληλα, δηλώνουν ότι οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν στα μαθήματα τις εμπειρίες των εκπαιδευομένων από την καθημερινή τους ζωή. Εντούτοις, ένα μεγάλο ποσοστό εμπλεκόμενων και στα δύο πλαίσια υποστηρίζει ότι συχνά το μάθημα γίνεται

βαρετό. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι των ΕΤΣ είναι δυσαρεστημένοι με το κλίμα που επικρατεί στην τάξη λόγω της φασαρίας.

Οι εκπαιδευόμενοι δηλώνουν ικανοποιημένοι με τους τρόπους που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή τους, ενώ θεωρούν ότι οι βαθμοί τους έχουν το ίδιο κύρος με τους βαθμούς των μαθητών στα πρωινά σχολεία. Θεωρούν τα διαγωνίσματα ένα χρήσιμο εργαλείο για τη μάθησή τους, παρόλο που τους προκαλούν άγχος και δεν έχουν τον απαιτούμενο χρόνο για προετοιμασία. Εντούτοις, θεωρούν ως το κύριο κριτήριο για την αξιολόγησή τους τη συμμετοχή στην τάξη. Κατά τον ίδιο τρόπο, θεωρούν χρήσιμες για τη μάθησή τους τις τελικές εξετάσεις, ενώ κρίνουν ότι τους δίνονται ευκαιρίες αυτοαξιολόγησης.

Οι εκπαιδευόμενοι φαίνονται ικανοποιημένοι από το σχολικό κλίμα. Θεωρούν ότι η διεύθυνση γνωρίζει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και τους υποστηρίζει, ενώ τους δίνει την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους για τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου. Επίσης, πιστεύουν ότι το σχολείο ακολουθεί συγκεκριμένη πολιτική, την οποία ακολουθούν όλοι οι εκπαιδευτικοί και, γενικότερα, αισθάνονται ότι στα σχολεία τους επικρατεί κλίμα συνεργασίας. Έχουν εμπιστοσύνη στα σχολεία τους ότι κάνουν το καλύτερο δυνατόν για τη μάθησή τους και αισθάνονται ότι από το σχολείο αποκομίζουν χρήσιμη γνώση. Σε σχέση με τις ευκαιρίες κοινωνικοποίησής τους, οι εκπαιδευόμενοι δηλώνουν ότι έχουν δημιουργήσει φιλίες εντός του σχολικού χώρου, ενώ οι περισσότεροι δεν αισθάνονται να απειλούνται από τους συμμαθητές τους (λόγω κοροϊδίας ή περιθωριοποίησης).

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι δηλώνουν ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες συμβουλευτικής και την ευρύτερη στήριξη που λαμβάνουν από το σχολείο. Οι περισσότεροι θεωρούν ότι ήταν ικανοποιητική η ενημέρωση που έλαβαν για το σχολείο και τις επιλογές που είχαν κατά την εγγραφή τους. Ενώ δηλώνουν ικανοποιημένοι από την ενημέρωση που λαμβάνουν για τις επιλογές σπουδών μετά την αποφοίτησή τους, οι περισσότεροι θα ήθελαν περισσότερη ενημέρωση γύρω από θέματα που αφορούν ευκαιρίες σπουδών, επιμόρφωσης ή κατάρτισης. Επίσης, αισθάνονται ότι έχουν τη στήριξη για τα προβλήματα–προσωπικά και εκπαιδευτικά–που αντιμετωπίζουν τόσο από τον/τη Σύμβουλο όσο και από τους εκπαιδευτικούς. Εντούτοις, φαίνεται ότι δεν αποτείνονται ούτε στους εκπαιδευτικούς ούτε στον/στη Σύμβουλο για βοήθεια που αφορά οικογενειακά τους ζητήματα.

Τα πιο πάνω ευρήματα διαφωτίζουν για διάφορες πτυχές του τρόπου λειτουργίας των δύο θεσμών και των αντίστοιχων απόψεων των εκπαιδευομένων και αναμένεται να συμβάλουν στην προσπάθεια που καταβάλλεται για αναβάθμιση του τρόπου λειτουργίας των ΕΓΛ και ΕΤΣ.

4. Ερευνητική ομάδα

Ελένη Παπαϊωάννου, papaioannou.e@cyearn.pi.ac.cy

Σίμος Κάρμιος, karmios.s@cyearn.pi.ac.cy